

↳ “GMAIL —
ALTYAZI/DİPNOT
DAVETİ:
2020 VENEDİK BİENALİ,
“ÖLÇÜ OLARAK MİMARLIK”
BAŞLIKLİ
BELGEYE DAİR

ERAY ÇAYLI

Architecture¹² as² Measure⁷
Ölçü⁴ Olarak⁶ Mimarlık⁸

Evrak İşleri⁴³

"GMAIL-ALTYAZI/DİPNOT DAVETİ: 2020 VENEDİK BİENALİ, ÖLÇÜ OLARAK MİMARLIK" BAŞLIKLIL BELGEYE DAİR

Yazar:

ERAY ÇAYLI

Anahtar Kelimeler:

EVRAK İŞLERİ, İLETİŞİM, BİRLİKTE YAŞAMAK

İmaj yazara ait.

Bu belge, İKSV (İstanbul Kültür Sanat Vakfı) tarafından koordine edilen Venedik Mimarlık Bienali Türkiye Pavyonu'nun 2020'deki sergisinin kürasyonunu yapan ekipçe, kariyerinin başındaki bir akademisyene gönderilen ve kendisini serginin internet sitesine katkı sunmaya davet eden bir eposta. Belgede kısaca bahsedildiği üzere, serginin küratöryel çerçevesi "iklim değişikliği" ve "maden çıkarımı" gibi olgulara odaklanıyor. Akademisyenin, "Antroposen ve iklim değişikliğinin sadece çevresel değil aslında politik bir problem olduğu doğrultusunda, özellikle Kathryn Yusoff ve T.J. Demos gibi teorisyenlerin tartıştığı çerçevede düşünmeye" çağıran yazıları nedeniyle küratör ekipçe davet edildiğini anlıyoruz. Akademisyenden talep edilen ve serginin internet sitesinde yayınlanacağı vaat edilen katkının konusu, kendisinin sağlayacağı bir belge ile o belgeye ilâştireceği bir "altyazı/dipnot." Karşı karşıya olduğumuz belgeyi teşkil eden eposta, 2020 itibarıyla Antroposen ve iklim değişikliği başlıkları altında görünür hale gelmiş olan ekolojinin politikasına dair meselelerin beşeri bilimler, sanat veya mimarlık gibi fikri ve kültürel üretim pratikleriyle olan ilişkisine dair önemli çıkarımlar yapma imkanı tanıyor. Bu çıkarımların başında, söz konusu ilişkinin içeriksel olduğu kadar yöntemsel veçheleri de haiz olduğu geliyor. Daha somutça bahsetmek gerekirse, belge, ekolojinin politikasına dair meselelerin, fikri ve kültürel üretim pratiklerine, yalnızca bu pratiklerin sorgulayacakları veya aydınlatacakları birer konu olarak değil, aynı zamanda söz konusu pratiklerce başvuru yöntemlerinin belirleyici birer unsuru olarak da dahil olduğunun vesikası. Belge sayesinde bugün ekolojinin politikasına dair karşılaşılan en yakıcı meselelerin temelinde yatan ırkçılık temelli ulus-devletleşme ile sömürgecilik gibi siyasi-toplumsal projelerin coğrafyaya dair tahayyül ve tasarruflarını belirleyen

hafriyatçılık (extractivism) yönteminin diğer politik mecralar kadar — bienaller, sergileme, araştırma ve kürasyon gibi pratikleri de içeren — fikri ve kültürel üretim mecrasında da etkin olduğu tespitini yapmak mümkün. Bu tespitin dayanaklarını ayrıntılı bir şekilde incelemek için lütfen şu bağlantıdan ¹ ulaşılabilecek metne başvurunuz.

Editöryel Not:

Şubat 2020'de yazılan yukarıdaki metin, Evrak İşleri bölümü için 200 kelimelik yazı davetimizden dört gün sonra daha uzun bir blog yazısına yönlendiren bağlantıyla birlikte bize ulaştırıldı. Ancak gönderilen metinler hatalı varsayımlar ve yorumlamalar içerdiğinden ötürü bu editöryel not aracılığıyla cevap verme ihtiyacı duyduk.

Öncelikle belirtmek isteriz ki tüm katılımcılarımıza projeye katkılarından dolayı telif ücreti tazmin edilmiştir. Ayrıca yazarların metinlerinde kullandıkları tüm görseller için gerekli kullanım hakları tarafımızca alınıp ücretleri karşılanmıştır. Yazar, projemizden telif ödemesi almasına ve projemizin telif ödemeleriyle ilgili prensibinden haberdar olmasına rağmen blog yazısında emeğini bedelsiz sunmasını beklediğimizi iddia etmektedir. Yazara bu yanlış ifadeyi gidermek adına orijinal metni düzeltme imkânını yayın öncesinde sunmamıza rağmen, yazar, telif ödemesiyle ilgili iletişimin davet e-postasından sonra gönderildiğini dayanak göstererek ne yazık ki gerçeği yansıtmayan bu beyanı düzeltmemeyi tercih etmiştir.

Blog yazısındaki her iddiaya değinmenin veya içindeki her hatalı varsayımı düzeltmeye çalışmanın bu editöryel notun kapsamını aşacağını belirtmekle birlikte, projemizin çevre adaletinin ve hafriyatçılığın güç yapılarının mimarlık disiplinin iç dinamiklerine temas eden yanlarını sorgulamaya ve tersyüz etmeye adanmış ve de daha önemlisi yeni bir müşterek hesaplaşma, eleştirel tartışma ve radikal değişim için platform oluşturmayı amaçladığının altını çizmek isteriz. Bu noktada orijinal davet e-postamız, diğer tüm belgeler gibi tamamlanmamış ve ister istemez yanlış yorumlanmaya açık bir doküman olsa da yazarlardan olası yanlış anlaşılmanın önüne geçilmesini sağlayacak diyalog ve dayanışma beklentisiyle hazırlanmış bir metindi.

Şubat 2020'den bu yana hem dünyayı hem de sergi projemizi etkileyen pek çok gelişme oldu: COVID-19 pandemisi, Siyahların Hayatı Değerlidir eylemleri gibi. İletişimin ve anlaşmazlıkların ilgiyle ve anlayış göstererek ele alınması her zaman önemliydi ama şimdi her zamankinden daha da önemli. Bu yüzden birlikte düşünmenin ve yaşamının yollarını tahayyül ederken ırkçılığa, hafriyatçılığa, cinsiyetçiliğe, kapitalizme karşı (projemizin de savunduğu doğrultuda) yapısal bir değişim için iletişim kurma biçimlerimize empati ve özeni daha fazla dahil etmemiz gerekiyor. Bu yanlış anlaşılmanın hepimizi ortak değerlerimizi bir kere daha düşünmeye ve öyle bir geleceğe yöneltmeye teşvik etmesini temenni ediyoruz.

Küratöryel Ekip

1 <https://medium.com/@eraycayli/gmail-altyaz%C4%B1-dipnot-daveti-2020-venedik-bienali-%C3%B6l%C3%A7%C3%BC-olarak-mimarl%C4%B1k-4587d507836>

Yazar hakkında

Eray Çaylı şiddet ve afetin mekânsal-görsel politikası üzerine çalışan bir araştırmacı ve akademisyen. Çalışmalarını, birçok makalenin yanı sıra, Victims of Commemoration: The Architecture and Violence of Confronting the Past in Turkey, İklimin Estetiği: Antroposen Sanatı ve Mimarlığı Üzerine Denemeler ve Architectures of Emergency in Turkey: Heritage, Displacement and Catastrophe kitaplarında yayınlamıştır.